

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА "СВІНТИЦЬКИЙ та ГОНЧАРОВ проти України "

(Заява № 59312/00)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

4 жовтня 2005 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у статті 44 § 2 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Свінтицький та Гончаров проти України»

Європейський суд з прав людини (Друга Секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. Ж.-П. Коста (J.-P. COSTA), Голова,
п. А. Б. Бака (A. B. BAKA),
п. І. Кабрал Баррето (I. CABRAL BARRETO),
п. К. Юнгвірт (K. JUNGWIERT),
п. В. Буткевич (V. BUTKEVYCH),
пані А. Мулароні (A. MULARONI),
пані Д. Йочене (D. JOČIENĚ), судді,
та пані С. Долле (S. DOLLE), Секретар Секції,
після обговорення в нарадчій кімнаті 18 січня та 13 вересня 2005 року,
вносить таке рішення, що було прийняте цього дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою № 59312/00, поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі - Конвенція) двома громадянами України Анатолієм Свінтицьким та Олександром Гончаровим (далі - заявники) 15 травня 2000 року.

2. Заявники були представлені п. І. Погасієм, юристом, практикуючим у м. Кіровограді. Уряд України (далі - Уряд) був представлений Уповноваженими — пані Валерією Лутковською та пані Зоряною Бортновською.

3. Заявники скаржились, що затримки під час виконання рішень судів, винесених на їх користь, порушили їх права, гарантовані п. 1 ст. 6 та ст. 13 Конвенції, а також ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції.

4. Заяву було передано до Другої Секції Суду (п. 1 Правила 52 Регламенту Суду). В межах цієї Секції згідно з п. 1 Правила 26 було створено палату, що буде розглядати справу (п. 1 статті 27 Конвенції).

5. Ухвалою від 18 січня 2005 року Суд оголосив заяву частково прийнятною щодо скарг цих заявників. Також Суд оголосив неприйнятними скарги сімох інших осіб.

6. Після винесення ухвали щодо прийнятності заявники та Уряд надали свої зауваження щодо суті (п. 1 Правила 59 Регламенту).

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

7. Заявники народились у 1954 та 1960 роках відповідно, та проживають у м. Кіровограді, Україна.

8. До 1998 року заявники проходили службу кадровими офіцерами у військовій частині А_0425. У 1998 році заявники звільнилися.

9. На момент звільнення заявники мали право на різні компенсації та надбавки. Оскільки вказані кошти не були виплачені, перший та другий заявники звернулися до військового суду Черкаського гарнізону про стягнення з військової частини А_0425 вказаних коштів.

10. 13 серпня 1998 року суд задовольнив вимоги п. Свінтицького та присудив стягнути на його користь 2376,37 грн¹.

11. 24 вересня 1998 року суд задовольнив вимоги п. Гончарова та присудив стягнути на його користь 670 грн².

12. Вказані рішення суду не були оскаржені та вступили в законну силу. Виконавчі листи було направлено на виконання до виконавчої служби м. Кіровограда.

13. Протягом березня 1999 року — березня 2000 року перший та другий заявники подали ряд скарг до місцевих управлінь юстиції та оборони, а також до місцевої прокуратури щодо невиконання рішень суду, винесених на їх користь.

14. Листом від 6 вересня 1999 року начальник економічного управління Міністерства оборони України повідомив заявників, що рішення суду, винесені на їх користь, не виконані через відсутність відповідного фінансування з державного бюджету.

15. Листом від 12 січня 2000 року районна прокуратура м. Кіровограда повідомила першого заявника, що рішення суду, винесене на його користь, не може бути виконане через відсутність коштів у військової частини та неможливістю звернення стягнення на її майно.

16. 1 серпня 2001 року рішення суду, винесене на користь п. Гончарова, було повністю виконане.

17. 17 вересня 2001 року рішення суду, винесене на користь п. Свінтицького, було повністю виконане.

¹ Приблизно 380 Євро

² Приблизно 107 Євро

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

18. Відповідні положення національного законодавства викладені у рішенні Суду *Войтенко проти України* від 29 червня 2004 року (№ 18966/02, пп. 20–25, 29).

ПРАВО

19. Заявники скаржились на неспроможність державних органів виконати рішення суду, винесені на їх користь. Вони стверджували про порушення п. 1 ст. 6 та ст. 13 Конвенції, а також ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції, якими передбачено наступне:

Стаття 6

«Кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків ..., має право на справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом ...»

Стаття 13

«Кожен, чий права і свободи, викладені у Конвенції, порушуються, має право на ефективний засіб правового захисту у відповідному національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, що діяли як офіційні особи.»

Стаття 1 Протоколу № 1 до Конвенції

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права.

Попередні положення, однак, ніяким чином не обмежують право держави запроваджувати такі закони, які, на її думку, необхідні для здійснення контролю за використанням майна відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків, або інших зборів чи штрафів».

I. ПОПЕРЕДНІ ЗАПЕРЕЧЕННЯ УРЯДУ

20. Уряд повторив свої заперечення, зроблені стосовно прийнятності справи, щодо статусу жертви заявників та вичерпання національних засобів захисту. В підтримку своїх тверджень Уряд надав приклади національної судової практики.

21. Суд нагадує, що він вже відхилив ці заперечення в ухвалі щодо прийнятності цієї справи. Національна судова практика, представлена Урядом зараз, не демонструє достатньої логічності, щоб Суд дійшов

іншого висновку щодо ефективності національних засобів захисту у справах щодо невиконання рішень національних судів. Таким чином, Суд відхиляє попередні зауваження Уряду.

II. ЩОДО ПОРУШЕННЯ П. 1 СТ. 6 ТА СТ. 13 КОНВЕНЦІЇ

22. Уряд стверджував, що рішення судів, винесені на користь заявників, виконані у повному обсязі, а тривалість їх виконання не була надмірною. Затримки були виправдані суспільним інтересом, зокрема, необхідністю проведення військових реформ, що вимагало більше коштів, ніж держава могла передбачити у своєму бюджеті.

23. Заявники не погодились.

24. Суд зазначає, що рішення суду, винесене на користь п. Свінтицького, не було виконане протягом трьох років та одного місяця (з серпня 1998 року до вересня 2001 року); рішення суду, винесене на користь п. Гончарова, не було виконане протягом двох років та одинадцяти місяців (з вересня 1998 року до серпня 2001 року). Він далі зазначає, що ці рішення були виконані у повному обсязі після комунікації заяви Уряду.

25. Суд вважає, що затримуючи так довго з виконанням рішень судів, винесених на користь заявників, органи влади позбавили положення п. 1 ст. 6 Конвенції більшості їх корисного ефекту. Суд зазначає, що Уряд не надав жодного виправдання цим затримкам (див. *Шмалько проти України*, № 60750/00, рішення від 20 червня 2004 року, п. 45).

26. Відповідно, у цій справі було порушення п. 1 ст. 6 Конвенції.

27. Суд не вважає необхідним за цих обставин розглядати цю ж скаргу окремо за ст. 13 Конвенції (див. *Деркач та Палек проти України*, № № 34297/02 та 39574/02, п. 42, від 21 грудня 2004 року).

III. ЩОДО ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПРОТОКОЛУ № 1 ДО КОНВЕНЦІЇ

28. У своїх матеріалах Уряд підтвердив, що суми, присуджені заявникам національним судом склали майно в розумінні ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції. Тим не менше, Уряд стверджував, що порушення цього положення не було, оскільки право заявників на присуджені суми не обговорювалось, а вони не були позбавлені їх майна. Уряд далі зазначив, що затримки у виплаті пов'язані з недостатніми бюджетними асигнуваннями Збройних Сил з огляду на величезну необхідність проведення військових реформ. Відповідно, затримки були виправдані суспільним інтересом.

29. Заявники стверджували, що виконання рішень суду, винесених на їх користь, тривало не виправдано довго та відповідно було порушено їх права за ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції.

30. Суд нагадує свою прецедентну практику, що неможливість для заявника отримати результат виконання рішення суду, винесеного на його або її користь, складає втручання у право на мирне володіння майном, яке викладене у першому параграфі статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції (див, серед багатьох інших, *Burdov v. Russia*, no. 59498/00, § 40, ECHR 2002-III; *Jasiūnienė v. Lithuania*, no. 41510/98, § 45, 6 March 2003).

31. У цій справі Суд вважає, що неможливість для заявників отримати результат виконання рішень суду, винесених на їх користь, протягом трьох років та одного місяця, а також двох років та одинадцяти місяців складає втручання у їх право на мирне володіння майном в розумінні ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції.

32. Не виконуючи рішення військового суду Черкаського гарнізону, національні органи протягом значного періоду часу заважали заявникам повністю отримати присуджені їм гроші. Уряд не надав жодного впевненого виправдання цьому втручання, та Суд вважає, що відсутність бюджетних коштів не може виправдовувати таку бездіяльність. Відповідно, у цій справі також було порушення ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

33. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє законодавство відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову компенсацію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

34. П. Свінтицький вимагав 16 057,59 ЄВРО в якості матеріальної та нематеріальної шкоди. П. Гончаров вимагав 15 868,38 ЄВРО з цього ж питання. Ці суми включали розрахунок витрат від інфляції, втраченого прибутку та моральних страждань, та стосувались двох рішень суду, що згадуються у цій справі та інших трьох рішень судів, які не були предметом розгляду цієї заяви.

35. Уряд зазначив, що заявлені суми були необґрунтовані, надзвичайно великі та не відносились до цієї справи. Він закликав Суд визначити розмір нематеріальної шкоди на об'єктивній основі.

36. Суд зазначає, що рішення суду, винесені на користь заявників, були виконані у повному обсязі. Однак, він приймає до уваги, що заявники зазнали деякої матеріальної та нематеріальної шкоди в результаті встановлених порушень, яка не може бути відшкодована лише встановленням Судом порушення. Тим не менше, заявлені розміри компенсації є надмірними. Суд на засадах справедливості, як вимагається статтею 41 Конвенції, присуджує загальні розміри компенсації обох типів шкоди в залежності від тривалості періоду невиконання 1500 ЄВРО на користь п. Свінтицького та 1400 ЄВРО на користь п. Гончарова.

В. Судові витрати

37. Заявники вимагали 869 ЄВРО та 845 ЄВРО відповідно в якості компенсації судових витрат, що виникли в національних судових процесах та у процесі в Суді. Щодо національних судових процесів, вони посилались на процес у 2001 році, який не був предметом розгляду цієї заяви.

38. Уряд вказав на недоречність до цієї справи витрат заявників у процесі у 2001 році. Щодо процесу в Суді, він зазначив, що заявники сплатили лише по 200 гривень (приблизно 35 ЄВРО) щодо їх представництва в Суді.

39. Суд повторює, що для того, щоб кошти на провадження в Суді були включені до присуджених відповідно до статті 41 сум, має бути встановлено, що вони були дійсно витрачені та їх розмір був необхідним для запобігання порушенню чи отримання відшкодування за встановлене порушення Конвенції, а також були адекватними відповідно до критерію розміру (див. серед багатьох інших «*Nilsen and Johnsen v. Norway*» [GC], по. 23118/93, § 62, ECHR 1999-VIII).

40. Суд вирішує, що цих вимог не було дотримано у цій справі. Проте зрозуміло, що заявники витратили певні кошти для того, щоб їх представляли у Суді.

41. Відповідно до інформації, яка знаходиться в його розпорядженні, та з огляду на вищевказані критерії, Суд вважає розумним присудити кожному заявнику 100 ЄВРО компенсації судових витрат.

С. Процентна ставка

42. Суд вважає прийнятним, що процентна ставка повинна базуватися на граничній кредитній ставці Європейського центрального банку, до якої слід додати три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ, СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Вирішує, що було порушення п. 1 статті 6 Конвенції;
2. Вирішує, що немає необхідності окремо досліджувати скарги заявників за ст. 13 Конвенції;
3. Вирішує, що було порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції;
4. Вирішує, що:
 - (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава_відповідач має сплатити заявникам наступні суми:
 - п. Свінтицькому 1500 ЄВРО (одна тисяча п'ятсот ЄВРО) в якості матеріальної та нематеріальної шкоди та 100 ЄВРО (сто ЄВРО) судових витрат;
 - п. Гончарову 1400 ЄВРО (одна тисяча чотириста ЄВРО) в якості матеріальної та нематеріальної шкоди та 100 ЄВРО (сто ЄВРО) судових витрат;
 - (б) вказані суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнуто;
 - (в) у випадку несплати чи несвоєчасної сплати державою-відповідачем належної заявникові суми, на неї нараховуватиметься пеня, яка дорівнює граничній позичковій ставці Європейського центрального банку, що діятиме протягом періоду несплати, плюс три відсоткові пункти;
5. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 4 жовтня 2005 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

С.Долле
Секретар

Ж.-П. Коста
Голова